

„Vázané“ versus „volné“ soudní rozhodnutí

Jaromír Harvánek*

Tématem tohoto příspěvku je snaha poukázat na některé aspekty problematiky soudního rozhodování, včetně poukazu na potřebnost vázaného rozhodování a smysl právně-pozitivistických přístupů a jeho používání.

Poněkud stranou pozornosti ponechme otázku, zda se vlastně nejedná „jen“ o pokračování či svého druhu navázání na prastaré střety koncepcí pozitivního a přirozeného práva, které se čas od času opětovně objevují – připomenout lze např. jednu z posledních diskuzí vedenou na stránkách Lidových novin.¹ Určitou specifickou obdobou téže otázky je, zda vůbec, nakolik široce, při řešení jakých otázek je eventuálně možné použití právních principů při rozhodovací činnosti.

Při teoreticko-právním pohledu práce vychází z rozlišení teorie tzv. „vázané“ aplikace práva v kontrapozici s „volnou“ aplikací práva, jejíž historické kořeny lze nalézt v německé právní teorii 19. století.

Autor se domnívá, že přes jasně signalizovaný posun i v současné době je to stále tzv. „vázaná interpretace práva“ jako určitá metoda postupu v procesu aplikace práva, tedy i v jeho nejvýznamnější části – soudním rozhodování, nadále minimálně kvantitativně převažující.

V rámci tohoto příspěvku se pokusím především o poukázání na jasná pozitiva vázaného přístupu, ale

i stránky slabé, které jsou podle mého názoru jakýmsi až zbytkem, reliktem převažujícího právního pozitivismu, včetně jeho přepjaté podoby – ryzího formalismu. Proto bývá také oblíbeným (a nikoli vždy zcela případným, někdy naopak až zbytečně přepjatým) terčem kritiky pro rozhodování bez tzv. přítomnosti zdravého (selského) rozumu nebo až (ne)efektivnosti právního systému. Dovolím si poznamenat, že jednoznačně považuji, a nejenom já, zdravý „právní formalismus“ sám o sobě jakožto atribut práva, za fenomén minimálně neutrální nebo mnohem více pozitivní a žádoucí než za jednoznačně negativní postup v aplikaci práva. Cestou mnohdy nezbytného upnutí se k formě v právu, která není jen pouhým hávem právních vztahů či aplikace práva, bývá mnohdy dosaženo žádoucích hodnot a cílů zprostředkovaného právního působení. Navíc se zdá, že forma jako taková není pouhým dekorem, minimálně latentně tvoří jakýsi skelet či bazální stránku bránící mj. elementární nejistotě, vyvolávání nesmyslných sporů a zneužívání práva. Zdravý formalismus je nositelem právní jistoty a předvídatelnosti rozhodovacích procesů.

„Vázaná“ interpretace v procesu aplikace práva, neboli vázané soudcovské rozhodování, je typická pro kontinentální právní rodinu a vychází z teorie pozitivismu a racionalismu 18. století. Ideálem je pro tuto koncepci sylogismus a deduktivní uvažování, s nímž je někdy spojeno vypjaté kognitivní pojetí interpretace, stejně tak jako s tím související teze o jedině správné

* Doc. JUDr. Jaromír Harvánek, CSc., Katedra právní teorie Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

¹ PŘIBÁŇ, J. Lesk a bída právního pozitivismu, *Lidové noviny*. 21. srpna 2010; HOLLÄNDER, P. Vážně jsme už všichni pozitivisté? *Lidové noviny*. 11. září 2010; PŘIBÁŇ, J. O dobrou a spravedlnosti. *Lidové noviny*. 18. září 2010.

odpovědi na jakékoli interpretační „dilema“.² Z teoretického pohledu je možné potom definovat tuto ideologii třemi zásadními znaky, kterými je rovněž analogicky definována pozitivistická větev právního myšlení.

Prvním z nich je jednoznačné rozlišení pohledu de lege lata a de lege ferenda, spojené i s důslednou diferenciací systému práva od systémů ostatních, mimo-právních. Dalším znakem je potom pohled na právo jako na soubor příkazů a zákazů suveréna, včetně názoru o stěžejní pozici a upřednostňování čelní role zákona v rámci právního řádu. Třetí vlastností, která bývá označována jako tzv. ideologický pozitivismus, je pak zdůrazňování povinnosti adresátů norem následovat striktně právo. V tomto ohledu pak lze poukázat i na chápání výkladu práva jako víceméně jednoduché, v podstatě mechanické záležitosti.

Soudci, ať už řídicí se z jakýchkoli důvodů, často např. ideologických či jiných, teorií vázané aplikace práva jsou, dovedeno až do konečných a poněkud absurdních důsledků a úplného konce úvah osobami, které logicky až mechanicky při řešení případu postupují tak, že vždy dospějí nebo musí dospět k jedinému správnému řešení případu. Takový interpretátor se nemusí víceméně zabývat „dalšími souvisejícími“ úvahami např. teleologickými, sledujícími mj. smysl, zdravý rozum, hodnoty a účel dané právní normy, které v procesu rozhodování použije. To platí proto, že z jeho pohledu je dostatečné, že právní předpis je platný a účinný a byl přijat formálně správnou zákonodárnou procedurou.

Z toho logicky vyplývá, že prakticky jakákoli kreativní činnost spočívá výlučně na bedrech zákonodárce. Tento přístup si rovněž nepřipouští, dovolují si zdůraznit, že ve své vyhraněné podobě žádné hraniční či složité případy, resp. pokud by se snad vyskytly, pak je opět pouze věcí zákonodárce, aby je co nejrychleji vyřešil.

Naproti tomu přístup per definicionem, označovaný za „volnou aplikaci“, nechápe objektivní právo jako systém statický, nýbrž se neustále vyvíjející, proměnlivý a přizpůsobující se rychle měnícím dynamickým a konkrétním potřebám společnosti. Právo je potom systémem norem, prvků a vztahů, které jsou mj. odrazem axiologických momentů. Klade důraz na účel, smysl, duch předpisu resp. normy, stejně jako postuláty spravedlnosti, zejména materiální, v širokém slova smyslu. Ty připouštějí zejména racionálně, uvážlivě a pečlivě zdůvodnitelné možné odklony od převažujícího pojetí určitého institutu, v jednotlivé, pečlivě zvážené a konkrétně rozhodované věci. Má tedy jasnou oporu a blízkost k přirozeno-právní větvi právního myšlení.

Ve vyhraněné podobě postup volné aplikace práva znamená pro soudce nejen právo, ale i dokonce „povin-

nost“ odchýlit se od dosud platící, ustálené interpretace, z toho důvodu a proto, že je to vhodné a nutné pro správné posouzení dané věci.

Soudce není příliš stricto sensu vázán žádnými předem danými mechanismy a zavedenými postupy, vyžaduje se od něj širší dosah uvažování, neuzavírání se žádným možným interpretačním metodám, byť by se jednalo o tzv. „nadstandardní interpretační postupy“, nepřehlížení hodnot ekvity, morálky apod., samozřejmě za předpokladu, že to vyžaduje daný případ, je to racionálně zdůvodnitelné, nutné, potřebné či vhodné.

Také právní historie 20. století ukazuje, že v určitých obdobích byl obvykle upřednostňován jeden ze dvou výše uvedených typů aplikačních, resp. interpretačních postupů.

Na základě empirického přístupu a znalostí právní praxe se domnívám, že v drtivé většině případů je možné vystačit s „umírněnou“, resp. „praktickou“ nikoli praktikistní vázanou aplikací práva. Přináší totiž do běžného života přinejmenším mj. tolik žádanou větší míru právní jistoty a také žádoucí předvídatelnost soudního rozhodování. Především legitimnost očekávaného rozhodnutí je možné považovat za jeho cílovou hodnotu. Tento princip je zejména v rámci obvyklých, běžných, četných případů a ve stabilizované společnosti nanejvýš žádoucí, potřebný a také nezbytný. Lze poznamenat, že jeho „zrod“ a rozvoj je provázen volnou interpretací.

V recentním státě nadále označovaném jako postmoderní, svým charakterem a přístupy je nadále právo nejen hlavním štítem moci, ale také představitelem hodnot (nakolik se jedná o přání autora či skutečnou realitu lze jen spekulovat). Ve sledovaném směru potom musí především plnit funkci bezpečnosti a jistoty. To analogicky platí ve směru k aplikaci práva a zejména k soudnímu rozhodování. Jde o brnění ochraňující především jednotlivce před přílišným tlakem odpovědnosti, kterou mnohdy subjekty pociťují velmi silně. Jako značně problematické se jeví, že ačkoli je cílem práva stabilní a klidná, optimálně fungující společnost, dosahuje se toho vlastně prostřednictvím moci a násilí. Dokud bude právo právem, musí být vždy připravené na útok bezpráví.³ Právo se projevuje, žije, ožívuje a obnovuje i v konfliktu, což se snad nejzřetelněji projevuje v řízení před soudem a při soudním rozhodování.

Dovolují si uvést, že v některých (zvláště) obtížných případech není možné a nepostačuje při rozhodování věci pouze „automatická“ resp. „mechanická“ interpretace zákona, za použití jen standardních⁴, byť obecně

² Srov. KÜHN, Z. *Aplikace práva soudcem v éře středoevropského komunismu a transformace: analýza příčin postkomunistické právní krize*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 4.

³ Srov. JHERING, R., BRÖSTL, A. *Boj za právo*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2009, s. 35. Tam autor mj. uvádí: „Cílem práva je pokoj, prostředkem k dosažení tohoto cíle je však boj.“

⁴ Na tomto místě autor neřeší otázku, šře standardních a nestandardních metod interpretace, zejména zda mezi tzv. standardní typy výkladu patří nebo nepatří teleologický výklad.

užívaných postupů. Potom je třeba vzít v úvahu i další hlediska zejména hodnotová, hlediska ekvity, využívat při rozhodování v zájmu věci materiální spravedlnost, právních principů, popř. obecných zásad právních apod.

Ústavní soud České republiky zaujal k problematice formalistického výkladu (který odmítl jako neakceptovatelný) opětovně stanovisko ve více nálezech, z nichž lze ilustrativně citovat: „Článek 2 odst. 3 Listiny ve své druhé dimenzi, v níž působí jako základní právo jednotlivce, je třeba aplikovat bezprostředně a přímo... Obecné soudy si proto při interpretaci shora uvedených ustanovení jednoduchého práva musejí počínat tak⁵, aby formalistickým výkladem právních norem nezasáhly do práva jednotlivce – činit vše, co mu zákon výslovně nezakazuje, nebýt nucen činit, co zákon výslovně neukládá...“⁶ V daném případě pak judikoval, že obecné soudy svou přílišnou mírou formalizace zasáhly do základních lidských práv stěžovatele. V dalších rozhodnutích pak Ústavní soud České republiky rušil napadaná rozhodnutí obecných soudů, neboť dospěl k názoru, že: „výklad provedený obecnými soudy považuje ... za výklad přemrštěně formalistický, a navíc výklad, který má účel konečných trestněprávních rozhodnutí, a proto jej nelze akceptovat...“⁷ nebo „rozhodnutí (obecných soudů) jsou výsledkem takové aplikace práva, kterou je nutno označit za přepjatý formalismus, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti“.⁸

Současná praxe především vrcholných soudů svědčí, zdá se, o stále větším opouštění (zcela nesporně při řešení zvláště obtížných kauz) v dřívější době jednoznačně vyzdvihovaného pozitivismu. Autor článku se domnívá, že lze postupně vyzorovat, s tím ruku v ruce jdoucí tendenci, postupného stírání rozdílů mezi kontinentálním a anglo-americkým právním systémem, zejména v oblasti aplikace, ale i interpretace práva. Svědčí o tom i judikatura Ústavního soudu České republiky, který stále častěji operuje s pojmem právních principů, resp. obecných zásad právních, a to nikoli pouze použitím určitého principu, známého např. z trestního či občanského práva (jako např. ústnosti, rovnosti, spravedlivého procesu, dispoziční apod.), ale rovněž s vyššími pojmy: principy spravedlnosti, ekvity atd.⁹ Jedná se

⁵ V posuzovaném případě se jednalo o interpretaci ust. § 89a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a ust. § 273 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

⁶ Srov. náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 5. 10. 2005, sp. zn. II. ÚS 691/04.

⁷ Citováno z náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 13. 7. 2006, sp. zn. I. ÚS 85/04.

⁸ Srov. náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 4. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 146/04.

⁹ Pokud se týká pojmu „principy spravedlnosti“ – k tomu viz např. náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 9. 12. 2004, sp. zn. II. ÚS 228/04, náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 4. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 146/04, náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 3. 2005, sp. zn.

tedy jak o významné principy právních odvětví, tak posléze uvedené principy práva, které jsou zpravidla odvoditelné spíše z právní nauky. Podle mého názoru je druhou stránkou téže mince fakt, že v odůvodnění výroků Ústavního soudu České republiky bývá použití právních principů v jednotlivých rozhodnutích obvykle poměrně obsáhle argumentováno také poukazy na pozitivní právo.

Nejen v této souvislosti je třeba učinit ještě zmínku o problematice soudní judikatury. Střetávají se tu poněkud paradoxně dvě odlišné stránky problematiky.

Za poměrně palčivý problém dneška je často považována a kritizována (bohužel i částečně podložená) neustálenost judikatury. Opačným dnešním trendem je současně vzrůstající význam soudní judikatury, což svědčí, nejen dle mého názoru, o její stále větší míře nejen deklarované morálně-politické nýbrž faktické závaznosti. Na tom nejen, že nic nemění, ale dále to prohlubuje empirická zkušenost, že čas od času a ve složitých případech je v právní praxi judikatura prakticky jediným vodítkem mj. pro řešení výkladových potíží.

V tomto směru potom si dovoluji poukázat na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 28. 10. 2008, sp. zn. 6 As 7/2005, kde je možné z jeho odůvodnění citovat, že pokud „senát Nejvyššího správního soudu sjednotí doposud rozdílný přístup senátů zdejšího soudu stejně jako krajských soudů rozhodujících ve věcech správního soudnictví, účinky tohoto rozhodnutí jsou orientovány výlučně do budoucna. Ustálená **judikatura** vrcholných soudů **představuje** ve svém materiálním rozměru **právní normu**. **Změnu či zpřesnění** této judikatury pak **lze** ve funkčním smyslu **považovat za novelu** právního předpisu s temporálními účinky, které změna právního předpisu tradičně má.“ V judikatuře se uvádí, že „**soudy** rozhodující ve **správním soudnictví** však **mají povinnost** od okamžiku vyhlášení rozhodnutí rozšířeného senátu **podle tam zaujatého právního názoru postupovat** ve všech probíhajících a v budoucnu zahájených řízeních.“¹⁰

Tyto závěry, jednak podle mého mínění, poněkud hraničí, resp. narušují princip dělby moci. Nejvyšší správní soud České republiky, konec konců, vlastně sám sebe prohlašuje za tvůrce všeobecně závazných pravidel, a to v odůvodnění usnesení. Na tom, dle autora názoru příliš nemění ani okolnost, že tak činí rozšířený senát a jen pro soudy rozhodující ve správním soudnictví. Jednak tím v druhém sledu prakticky nastoluje „plnou“ závaznost judikatury, jednak v konečném důsledku vrací sám sebe (logicky?) k ideologii pozitivismu a vázané aplikaci a interpretaci práva. Konečně tím, ale možná a konec konců poněkud paradoxně dokazuje i nepopíratelné přednosti vázaného rozhod-

III. ÚS 501/04, náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02 ad.

¹⁰ Zvýrazněno autorem.

nutí. Na okraj věci nelze nepoznamenat, že dokonce v již zahájených věcech působí změnu pravidel, již „od jeho rozhodnutí“, což minimálně nepřispívá k předvídatelnosti rozhodnutí.

Určité rozdíly v soustavě obecného a správního soudnictví a mezi rolí Nejvyššího soudu České republiky a Nejvyššího správního soudu České republiky ponechává autor stranou pozornosti.

Tato tendence se zdá být příznačná, neboť zatímco rozvíjení volné interpretace je především v rukou špiček soudní soustavy a jeví se jako prakticky neomezitelná nebo omezitelná „pouze“ zákonodárcem. Oproti tomu na postupech dle vázané interpretace je zájem zdánlivě nižší. Může se, jinak nazíráno na tuto problematiku, rovněž jednat o poznání nutnosti určitého nutného sebeomezení, sebekontroly uvnitř samotné soudní soustavy.

Tak obdobně lze citovat právní větu z rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 26 Cdo 1109/2009: „Ve vztahu k určitosti výpovědi pronajímatele (§ 37 odst. 1 obč. zák.) dané z důvodu podle § 711 odst. 1 písm. b) obč. zák., spočívajícího v neplacení nájemného a úhrad za služby, je třeba, aby pronajímatel dostatečně určitě skutkově vymezil uplatněný výpovědní důvod tak, aby z něj bylo patrné, z čeho přesně dovozuje jeho naplnění; nestačí tedy, aby např. pouze uvedl, že nájemce nezaplatil nájemné a úhrady za služby ve výši odpovídající trojnásobku těchto měsíčních plateb“, nebo že „dluží na uvedených platbách konkrétní částku“, uvedenou ve výpovědi, ale je třeba, aby specifikoval, z čeho se tato částka sestává (nejlépe tak, že uvede, za které konkrétní měsíce a kolik nájemce nezaplatil).“

Nejdříve si dovoluji uvést, že pomímám skutečnost, že se takto dokonce obligatorních „náležitostí“ výpovědi dostává nutnost konkretizovat a přesně uvést za které jednotlivé měsíce nebylo zaplacen nájemné (na základě jistě potřebné jasnosti a určitosti výpovědi z nájmu či možnosti obrany proti ní), tj. jde nicméně o požadavek, který není explicitně obsažen v zákonném textu.

Je ale možné při podrobnějším přezkoumání okolností této věci zjistit, že tato výpověď z nájmu byla daná na základě velmi vyhraněného výkladu příslušných ustanovení občanského zákoníku. Nebylo totiž zaplacen nájemné za dobu delší než tři měsíce z toho důvodu, že pochybením banky došlo k tomu, že trvalý příkaz na změnu v platbě nájemného, byl realizován tak, že stará částka byla zrušena a nová výše plateb nebyla pochybením banky na účet pronajímatele poukázována. Navíc před podáním žaloby byla jednorázově dlužná částka uhrazena. Možné úvahy proč tedy vlastně soudy tuto žalobu zamítly a jak by pravděpodobně postupovaly v jiném případě, by nutně musely být poněkud spekulativního charakteru. Lze však poté dovodit, že při striktní aplikaci závaznosti judikatury, budou soudy rozhodovat stejně i v jiném případě? Bude výpo-

věď z nájmu, např. bez označení, za které měsíce dluh vznikl, nakonec posouzena jako nekonkrétní právní jednání, a to i za situace, kdy se bude například jednat o nezaplacení nájemného po dobu několika let? Není právě tento uvedený závěr v rozporu se zdravým rozumem? Není až příliš formalistický?! Kde leží objektivně posouditelná míra shody (či hranice odlišnosti) mezi jednotlivými případy, vedoucí k dříve proklamované závaznosti judikatury?

Přestože stejně jako výše uvedená fakta mohou být označena za kazuistická, a pro tento předpoklad nejsou k dispozici příslušné výzkumy, se autorovi jeví, že se daleko větší míra formalismu projevuje především při aplikaci procesních předpisů, na rozdíl od rozhodování podle materiálních norem a ve věci samé. Není až natolik rozhodující, jaké motivy vlastně vedou k rozhodnutí v meritu věci, a že nedostatky při aplikaci strnulé a statické právní normy na proměnlivou a individuální společenskou realitu, je minimálně občas nutně překonat, dohánět a vnášet zdravý rozum do rozhodnutí, jak volnou aplikací, tak jindy i třeba striktní aplikací procesních ustanovení.

Z jiného pohledu by bylo možné dokonce říci, že v jednotném soudním řízení se jakoby projevovaly dva odlišné přístupy, dvě tendence. Při aplikaci hmotněprávních ustanovení je volná aplikace užívána většinou adekvátně a bylo by možné po ní volat a jen víceméně okrajově připomínat přednosti vázané aplikace a právního pozitivismu. Oproti tomu aplikace procesních ustanovení se autorovi jeví jako mnohdy příliš strnulá a rigidní. Jedná se pravděpodobně i o obavy ze zrušení prvoinstančních rozsudků vyšším soudem pro „procesní vady“. Autor článku soudí, že by naopak větší míra odvahy a možnosti volné aplikace procesních předpisů soudy první instance, za současného tolerování tohoto postupu ze strany soudů druhé instance, by byla často zcela na místě. Jednalo by se mj. o příspěvek, který by napomáhal odstranit úvahy o přílišné míře formalismu v soudním rozhodování.

Závěrem bych chtěl uvést, že se domnívám, že je třeba hledat, resp. nezbytvá než neustále setrvávat u určité („zlaté“) střední cesty mezi oběma krajními přístupy: vázanou a volnou interpretací a z ní plynoucí aplikací, která je nepřijatelná svým přepjatým formalistickým pozitivismem. Nebo z opačného pohledu je kritizovatelný bezbřehý přirozenoprávní koncept, blízký dosud spíše zejména anglo-americké právní tradici a hodnotovému vnímání práva. Krajní a obdobně nebezpečnou mezí volné interpretací je pak libovůle rozhodování.

Každý z naznačených přístupů má jak svá pozitiva, tak i momenty slabší a problematičtější. Žádný z nich v jeho vyhraněné podobě, nelze jednoznačně považovat za zcela správný. To vše autor uvádí přesto, že teorie volného rozhodování vnáší do procesu interpretace a aplikace někdy chybějící zdravý selský rozum, přes jeho zdánlivou nemožnost použití v aplikační praxi.

Nepopiratelnou předností vázaného přístupu je naopak větší míra právní jistoty.

Otázka by mohla být položena např. takto: *Kde je ten správný bod resp. „střed“, má to být ta „pravá“ polovina z obou teorií? Anebo je správnější, spravedlivější, výhodnější, ospravedlnitelnější přiblížit se spíše jedné z nich?* Autor příspěvku se domnívá, že i přes výše naznačené možnosti jejich zneužití, což je ale osud snad každého společenského zařízení, při přísném a přesném respektování základních principů, zásad a hodnot demokratické společnosti, přinejmenším ve zvlášť obtížných případech, je nutné přiklonění in favorem volné teorie, v ostatních, patrně kvantitativně převážujících kauzách, zase „zpět“ minimálně ke klíčovému aspektům teorie vázané. Příslušný postup je volitelný vždy na základě kriteriá racionálně zdůvodnitelného způsobu aplikace a interpretace právních předpisů, dle bedlivě zvážených okolností každé individualizované právní věci.

Na tyto otázky si ale každý právní teoretik, a také praktik musí udělat (třeba i podvědomě) vlastní názor, mj. na základě svého přesvědčení, zaměření a celkových postojů, ovlivněných výchovou, dobou, ekonomickými a politickými vztahy, soudobým právním řádem, soudní judikaturou apod. Nejedná se zde de facto opět o nic jiného než o svého druhu pokračování letitého sporu mezi pozitivisty a jusnaturalisty, v určité klíčové oblasti mechanismu společenského působení práva, který dodnes nebyl a zřejmě těžko kdy bude uzavřen.

Podle mého mínění, podobně tak jako je možná určitá koexistence, spolupráce, ovlivňování a doplňování pozitivismu s jusnaturalismem, je možné a žádoucí hledání a nalézání styčných bodů a předností vázané i volné aplikace, včetně jejich použití ve významné oblasti soudního rozhodování.

Summary

Aim of the contribution is to show some aspects of the judicial decision making dilemma, including pointing out the necessity of fixed decisions and a purpose of legally-positivistic approaches and their uses. The goal is to draw on certain positives of fixed approach, but at the same time also stress its downsides, representing a relict of legal positivism. Healthy formalism is a carrier of legal reliance and prescience of the decision making processes; it brings, above all, anticipated decisions. This principle cannot do without connection to a free interpretation. Optimal quality of decision making is accompanied, or more precisely, is necessarily continued by a “golden” middle course between both of the extreme approaches: fixed and free interpretation and applications stemming out of it. It is desirable to search and find contact points and virtues of both fixed and free applications and their balanced use in a significant area of a judicial decision making.